

Received/Geliş: 09.02.2016///Accepted/Kabul: 29.02.2016

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SANAT EĞİTİMİ SÜRECİNDEKİ TEKNOLOJİ ALGILARI

Yrd. Doç. Dr. Ahu Simla DEĞERLİ

Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, simla.degerli@gop.edu.tr

Doç. Dr. İ. Halil TÜRKER

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ihturker@yahoo.com

ÖZ

Yaşadığımız bilim ve teknoloji çağında görülen hızlı değişim ve gelişmeler toplumların yapısını da değiştirmektedir. Buna bağlı olarak sanat eğitimin amaçlarında ve yöntemlerinde değişimler olmaması olanaksızdır.

Günümüzde teknolojik gelişmeler doğrudan plastik sanatları etkilemekte ve geleneksel tekniklerin yerine sürekli değişen teknikleri önermektedir. Multimedya teknolojilerinden malzeme teknolojilerindeki yeniliklere kadar geniş bir alan içinde resim sanatı yeni ifadeler meydana getirirken bunun sadece sanatsal alanını değil sanat eğitimini de etkilemesi kaçınılmazdır.

Bu çalışma, eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dalında okuyan öğrencilerin sanat eğitimi sürecinde teknoloji farkındalıklarını, onu nasıl algıladıklarını, var olan teknolojileri sanat eğitimleri sürecinde kullanıp kullanmadıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma grubunu elverişli örneklem yöntemiyle seçilen 50 kişi oluşturmaktadır.

Araştırma grubuna 26 maddelik anket uygulanmıştır. Anket 3 bölümden oluşmaktadır. I. bölüm 10 maddelik demografik bilgileri içermektedir (cinsiyet, yaş, okul, fakülte, harçlık, kalınan yer, anne ve babanın eğitim düzeyi). II. bölüm 4 maddeden oluşmaktadır ve sahip olunan teknolojik imkânları, araç, donanım ve yazılımların kullanımını bilme düzeylerini içermektedir. III. bölümde ise öğrencilere teknoloji algılarını ölçmeye yönelik 13 madde yer almaktadır. Çalışmanın sonucunda ulaşılan veriler frekans ve yüzde analiziyle çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sanat eğitimi, teknoloji, resim, multimedya, öğretmen adayları.

Candidate Teachers' Perceptions Towards Technology During the Process of Art Education¹

ABSTRACT

Rapid change and development occurring in today's science and technology era also changes the structure of the societies. Therefore, it is impossible for the goals and the methods of art education to remain stable.

Today's technological advancements effects the plastic arts directly and offers novel techniques instead of the conventional ones. The art of painting has been generating new expressions in a variety of fields from Multimedia Technologies to material technologies, and that is inevitable to affect not only the field of art, but also the art education.

This study was conducted with the aim of determining the art department students' technology awareness during the art education, how they perceived the technology, whether they used the existing technology in the process of art education or not. The study group was composed of 50 participants selected by convenience sampling technique.

¹ Bu çalışma ECTC 2014 Technology in the Classroom - The European Conference'da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

A questionnaire composed of 26 items was conducted. The questionnaire had 3 parts. The first part consisted of demographic information with 10 items. (gender, age, school, faculty, pocket money, the place they stayed, the education levels of the parents). The second part consisted of 4 items and those items were about the technological devices they possessed and their familiarity of using devices, hardware and software. The third part consisted of 13 items aiming at determining the students' perceptions towards technology. The percentage and frequency analysis perform with the results of the study.

Key Words: Art education, technology, painting, multimedia, candidate teacher.

1. GİRİŞ

Sanat insanla birlikte var olmuş eski bir olgudur. Yazının bile bilinmediği çağlarda insanoğlu renklerle, çizgilerle, şekillerle kendini ifade etmenin yolunu bulmuştur. Başlangıçtan günümüze kadar gelişen sanat insan yaratıcılığının en önemli katmanı haline gelmiştir (Read, 1981:V).

Tarih içinde pek çok değişken tarafından etkilenen ve kendini farklı şekillerde ortaya koyup, yeni yollar bulma çabasında olan sanat bir toplumun, kültürün, insanlığın izlerini geleceğe taşıyan önemli rollerden birini de üstlenmiştir. Sanat pek çok etken tarafından tetiklenmektedir. Bu etkenlere bazen tepki olarak bazen de onların yanında bulunarak varlığını ortaya koymaktadır. (Kozlu, 2009: 1).

Etkenler ışığında gelişen sanat olgusu çeşitli değişimler içine girmiştir. Bu değişimler ve gelişimler sayesinde hızlı bir süreçten geçerek farklı biçimlerde karşımıza çıkmıştır. İlk insanların yaptığı resimlerden günümüze kadar gelen resim sanatı, çağlar boyunca yeni üslupların doğmasını ve gelişmesini gözlemleme açısından büyük önem taşımıştır.

Sanatın günümüze kadar gelişi incelendiğinde ortaya insanlığın tarihinin çıkacağı kesindir. Bunun nedeni ise sanatın insanın oluşturduğu değerlerle birlikte büyümesi ve gelişmesidir. (Uğurlu, 2008: 247).

Gelişen teknoloji ve bilimin etkileri mekanik kuralların üretim biçimlerini baştan başa değiştirdiği Endüstri Devrimi ile mekanik üretimin doruğa ulaştığı görülmektedir. Mekanik bilimin gelişmesi ile insanoğlunun seri meta üretim hayali gerçekleşmiş, gerek üretim sürecindeki yapı, gerekse toplumsal düzen yeni bir biçim kazanmıştır. (Altunay, 2004: 62)

Endüstrileşmenin yaygınlaşması ve makine estetiğinin sahneye çıkmasıyla devinim ve hız evrensel bir dinamizm ile modern dünyada yerini almaya başlamıştır.

Sanayileşme ile ortaya çıkan makineleşme süreci, klasik sanat üslubuyla pekişen resimsel düzeni, başka bir düzenle harmanlamıştır. Bu düzende tasvir mantığı ortadan kalkmış, buna bağlı olarak ta resimsel kompozisyon sekteye uğramıştır. Dolayısıyla bir resmin kapsamında olan bütün biçimsel öğelerin birbirleriyle ilişkisi ve değer bağlantısı kaybolmuş, bunun yerine makine estetiği ön plana çıkmıştır.

20. yüzyılın ikinci yarısında görülen Pop Art, Op Art, Action Painting, Kinetik Sanat, Performans Sanatı, Happening gibi akımlar avangarde sanat tanımları içinde yerlerini kendiliğinden almışlardır. Teknolojik aletler vb. unsurların kullanıldığı tüm bu disiplinlerde etkileşimli dijital teknolojilerinde kullanılması dikkati çekmektedir. Ayrıca bu disiplinlerin teknoloji ile olan birleşimi ve etkileşimi günümüz sanatı açısından çok daha farklı açılımların oluşmasına olanak sağlamıştır. Bilgisayar teknolojisinin ilerlemesi ile internetin keşfedilmesi, dijital teknolojili İnteraktif Sanat yapıtlarının meydana getirilmesindeki çıkış noktasını oluşturmuştur.

Yaşadığımız bilim ve teknoloji çağında görülen hızlı değişim ve gelişmeler toplumların yapısını da değiştirmiştir. Buna bağlı olarak sadece sanat değil; sanat eğitimin de amaçları ve yöntemleri de değişmiştir. Gelişen bilim çağında, teknolojik buluşların eğitimde kullanımını öngören yaklaşım öğretim disiplini, deneysellik, bilimsellik ve özgünlük getirmiştir. Bu da Sanat eğitimi durağan ve çağdışı olmaktan kurtarmıştır. Günümüzde teknolojik gelişmeler doğrudan plastik sanatları etkilemekte ve geleneksel tekniklerin yerine sürekli değişen teknikleri önermektedir. Multimedya teknolojilerinden boya teknolojisindeki yeniliklere kadar geniş bir alan içinde resim sanatı yeni ifadeler meydana getirirken bunun sadece sanatsal alanını değil sanat eğitimi de etkilemesi kaçınılmazdır.

Günümüzde teknolojik gelişmeler, sanat eğitiminde süregelen klasik anlayışın yanı sıra çağdaş teknolojik araç ve yöntemlerin kullanılmasını zorunlu kılmaktadır. (Türker ve Sabahat, 2011: 154). Teknolojik gelişme kavramı mekâna ve zamana göre değişmeye yatkın bir kavramdır. (Acar & Sey, 2006:52). Zaten yüzyıllar boyunca teknoloji araç, materyal ve gelişim açısından sanatsal ve yaratıcı dışavuruma destek sağladığı bir gerçektir. (Robyler & Doering, 2010:366).

Teknolojik araçların ve bilgisayar yazılımlarının sanat eğitiminde kullanılmaya başlanması ile birlikte, resim eğitimi alan bireylere bu teknolojik imkânların sunulması; sanat eğitimi sürecinde kullanım yöntemlerinin teknolojiden ne oranda nasiplenmesi gerektiği ve teknolojinin sanatı nasıl etkilediği sorunları uzun süre daha gündemde kalacaktır.

Sanatta teknolojinin kullanılması, müfredatların yeniden gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi ile ilgili konular ele alındığında, teknoloji kullanımının yeni olmadığına da bilinmesi gerekmektedir. Teknolojiden kasıt sadece bilgisayar gibi teknolojinin kullanımı değil aslında bu alanda çağa özgü alet, edevatın kullanılması, eğitim ortamının yeterli donanıma sahip olmasıdır. Kırıçoğlu'na (1991:12) göre, Görsel Sanatlar Eğitimi doğrudan araç gerece dayalı bir eğitimidir. Öğretim durumu bu ortama bağlıdır. Çalışma yeri, ders araç gereçleri sanat öğretimini doğrudan etkiler. Bu bağlamda günümüzde sanatta teknolojinin kullanımı her ne kadar yeniymiş gibi dursa da, her çağın kendi içerisinde kendi teknolojisini kullandığı ve kendinden önceki çağlardan daha pratiğe yönelik, yenilikçi aletlerin kullanıldığı bilinmektedir. Çağın kendi teknolojisini kullanımı da aslında o çağda ileri teknolojinin kullanımı anlamına gelmektedir. Ancak her çağın kendi teknolojisinin o dönemin sanatında kullanılması kaçınılmaz ise, günümüzde elektrikli, havalı aletler ve bilgisayar teknolojilerinin kullanılmasının gerekliliğinin tartışılması çok ta gerekmemektedir. Yine de, günümüzde resim eğitiminde teknolojiden hangi oranda yararlandığı, sanatçı-öğretmen adayının nasıl etkilendiği soru olarak karşımızda çıkmaktadır.

Sanat alanları, zaman içinde yaşamın tüm alanlarını saran teknolojinin bu “*kuşatma*”sından muaf tutulamaz. Tüm yaşam alanlarında olduğu gibi sanat alanlarının da bu teknolojik “*kuşatma*” içinde yer alması, değerden bağımsız biçimde tartışılması gereken bir soru ya da sorun alanıdır. Bu nedenle sanat teknoloji ilişkisinin irdelenmesi, sanat alanında uğraş veren ve sanat eğitimiyle ilgilenen kişilerin bu süreci nasıl algıladıklarına ilişkin görüşleri oldukça önemlidir. (Sabahat, 2013: 3).

Bu çalışma, eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dalında okuyan öğrencilerin sanat eğitimi sürecinde teknoloji farkındalıklarını, onu nasıl algıladıklarını, var olan teknolojileri sanat eğitimleri sürecinde kullanıp kullanmadıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Bu çerçevede araştırmanın alt problemleri şu şekildedir:

- 1- Resim Öğretmeni adaylarının demografik bilgileri (cinsiyet, yaş, okul, fakülte, harçlık, kalınan yer, anne ve babanın eğitim düzeyi) nelerdir?
- 2- Resim öğretmeni adaylarının;
 - Günlük internet kullanım durumları
 - Sahip oldukları donanım ve olanaklar
 - Araç, donanım ve yazılımları bilme düzeyleri nelerdir?
- 3- Resim öğretmeni adaylarının teknolojik algıları nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Deseni: Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden deneysel olmayan betimsel araştırma deseni kullanılmıştır. Nicel araştırmanın temel çalışma prensibi, önceden belirlenmiş araçlarla veri toplayarak elde edilen bulguların bir şekilde sayısal değerlerle ifade edilmesi ve ölçülebilmesidir. (Creswell, 2012: 22). Betimsel yöntemler, ilgilenilen ve araştırılmak istenen problemin mevcut varolan durumunu ortaya koymaya yöneliktir. Bu yöntemlerin en temel özelliği, mevcut durumu kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi çalışmaktır. Betimsel araştırma, çalışılan konunun mevcut durumuna ilişkin hipotezler test etmek için veya sorulara cevap bulmak için veriler toplamayı gerektirir. Betimleyici veriler, genellikle gözlem, anket, görüşme veya test gibi bilgi toplama yolları ile elde edilmektedir.

2.2. Çalışma Grubu: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı 2., 3. ve 4. sınıfına devam eden 50 öğretmen adayından oluşmaktadır. Çalışma grubundaki öğretmen adaylarından 35'i kadın (%70) ve 15'i de erkektir (%30). Öğretmen adaylarının normal öğretime (%100) devam etmektedir.

2.3. Veri Toplama Süreci: Belirlenen üniversitede öğrenciler teknoloji ilgili bilgilendirilmişlerdir. Seçilen 2., 3. ve 4. Sınıf öğrencilerine 8 haftalık sürede “Teknoloji Kullanım ve Teknoloji Algı” anketi uygulanmıştır.

2.4. Veri Toplama Aracı: Veri toplama aracında 30 maddelik anket uygulanmıştır. Anket 3 bölümden oluşmaktadır. I. bölüm 10 maddelik demografik bilgileri içermektedir. (cinsiyet, yaş, okul, fakülte, harçlık, kalınan yer, anne ve babanın eğitim düzeyi). II. bölüm 4 maddeden oluşmaktadır ve sahip olunan teknolojik imkânları, araç, donanım ve yazılımların kullanımını bilme düzeylerini içermektedir. III. bölümde ise öğrencilerin teknoloji algılarını ölçmeye yönelik 16 maddelik 5'li likert-tipinde hazırlanan ölçme aracı kullanılmıştır. Veri toplama aracının hazırlanmasında 5 üniversiteden alanlarında uzman öğretim elemanı görüşlerine başvurulmuştur. Çalışmanın sonucunda ulaşılan veriler frekans ve yüzde analiziyle çözümlenmiştir.

2.6. Veri Analizi: Toplanan veriler frekans (f), yüzde (%) ve ortalama (M) ve standart sapma (SD) analizleri ile incelenip yorumlanmıştır. Yapılan tüm analizlerde nicel veri analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde elde edilen veriler tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların kişisel özellikleri

	<i>f</i>	%
Cinsiyet		
Kadın	35	70
Erkek	15	30
Yaş		
19 yaş	1	2,0
20 yaş	9	18,0
21 yaş	13	26,0
22 yaş	11	22,0
23 yaş	7	14,0
24 yaş	7	14,0
25 yaş	1	2,0
26 yaş	1	2,0
Sınıf		
2.sınıf	19	38
3.sınıf	19	38
4.sınıf	12	24
Harçlık		
60	2	4,0
250	1	2,0
300	18	36,0
400	4	8,0
500	7	14,0
600	7	14,0
650	1	2,0
700	4	8,0
800	2	4,0
850	1	2,0
950	1	2,0
Kalınan yer		
Devlet yurdu	13	26,0
Özel yurt	9	18,0
Aile ile birlikte	12	24,0
Arkadaş ile birlikte	13	26,0
Yalnız başına evde	1	2,0

Akraba yanında	2	4,0
Anne eğitim durumu		
Okur-yazar değil	5	10,0
İlkokul	21	42,0
Ortaokul	13	26,0
Lise	6	12,0
Yüksekokul	2	4,0
Üniversite	3	6,0
Baba eğitim durumu		
İlkokul	14	28,0
Ortaokul	15	30,0
Lise	9	18,0
Yüksekokul	3	6,0
Üniversite	9	18,0
Yaşamının büyük çoğunluğu nerede geçirdi?		
Köy	5	10,0
İlçe	14	28,0
İl	19	38,0
Büyükşehir	12	24,0

Ankete katılan 50 kişiden 35'i yani %70'i kadın, 15'i yani %30'u erkektir. Katılımcıların yaş aralığı 19 ile 26 arasında değişmektedir. Katılımcıların %48'i 21 ve 22 yaşındadır. Ankete katılan öğrencilerin %38'i 2. Sınıf, %38'i 3. Sınıf ve %24'ü 4. Sınıf öğrencisidir. Bu öğrencilerin aylık ortalama harçlığı (barınma masrafı hariç) 60 ile 950 tl arasında değişmektedir ancak öğrencilerin %72'sinin geliri 300 ile 600 tl arasındadır. Öğrencilerin %26'sı devlet yurdunda, %18'i özel yurttan, %24'ü ailesiyle birlikte, %26'sı arkadaşlarıyla birlikte yaşamaktadır. Bunların yanında bir öğrenci tek başına bir evde, 2 öğrenci ise akrabasının yanında barınmaktadır.

Öğrencilerin %42'sinin annesi ilkokul mezunu, %26'sının annesi ortaokul mezunu, %12'sinin annesi lise mezunu iken %10'unun annesi ise okur-yazar değildir. Öğrencilerin %28'inin babası ilkokul mezunu, %30'unun babası ortaokul mezunu, %18'inin babası lise mezunu, %18'inin babası üniversite mezunu iken babası okur-yazar olmayan öğrenci bulunmamaktadır.

Ankete katılan öğrencilerin %38'i yaşamının büyük bir çoğunluğunu herhangi bir ilde yaşayarak, %28'i herhangi bir ilçede yaşayarak, %24'ü ise herhangi bir büyükşehirde yaşayarak geçirmiştir. Yaşamının büyük bir çoğunluğunu herhangi bir köyde geçiren öğrencilerin oranı ise %10'dur.

Tablo 2. Katılımcıların sahip oldukları teknolojik imkân ve olanaklar

	<i>M</i>	<i>SD</i>
Günlük internet kullanım ortalaması	2.85	2.05
Sahip oldukları donanım ve olanaklar	<i>f</i>	%
Bilgisayar		
Var	44	88
Yok	6	12
Çizim tableti		
Var	4	8
Yok	46	92
Air brush		
Var	1	2
Yok	49	98
Fotoğraf makinesi		
Var	18	36
Yok	32	64

Katılımcıların günlük olarak internete ayırdıkları ortalama süre yaklaşık 3 saattir. Öğrencilerdeki cihaz ve donanım sahiplikleri incelendiğinde; %88'i bilgisayara sahipken %12'si bilgisayara sahip değildir, yalnızca %8'inde çizim tableti bulunurken %92'sinde çizim tableti bulunmamaktadır, ayrıca ankete katılan 50 öğrenciden yalnızca 1'inde airbrush makinesi vardır ve son olarak öğrencilerin %36'sında fotoğraf makinesi veya kameraya sahipken %64'ü sahip değildir.

Tablo 3. Katılımcıların Araç, Donanım ve Yazılımlarını Kullanmayı Bilme Düzeyleri

	Hiç Bilmiyorum	Kısmen Biliyorum	İyi Biliyorum	Oldukça İyi Biliyorum	<i>M</i>	<i>SD</i>
	%	%	%	%		
Photoshop	16	48	24	12	2.32	.89
İllustrator	72	12	10	6	1.50	.90
Airbrush	68	22	8	2	1.44	.73
Boya Teknolojisi	34	30	22	14	2.16	1.1
Fırça Teknolojisi	34	32	18	16	2.16	1.1
Baskı Teknolojisi	46	24	12	18	2.02	1.2

Televizyon	8	14	40	38	3.08	.92
Kamera	12	22	36	30	2.84	.99
Fotoğraf Makinesi	6	22	38	34	3.02	.90
Çizim Tableti	56	20	16	8	1.76	1.0
Bez Teknolojileri	54	28	6	12	1.76	1.0
Projeksiyon	26	44	28	2	2.06	.79
Kağıt Teknolojileri	28	28	32	12	2.28	1.0

Katılımcıların Photoshop kullanmayı bilme durumları şöyledir; hiç bilmiyorum diyenler %16, kısmen biliyorum diyenler %48, iyi biliyorum diyenler %24, oldukça iyi biliyorum diyenler %12'dir. Öğrencilerin Illustrator programını kullanmayı bilme durumları incelendiğinde, %72'si hiç bilmiyorken, %12'si kısmen, %10'u iyi, %6'sı ise oldukça iyi kullandığını belirtmiştir. Öğrencilerin airbrush aletini kullanmayı bilme oranları incelendiğinde; %68'i hiç bilmiyorum, %22'si kısmen biliyorum, %8'i iyi biliyorum ve %2'si oldukça iyi biliyorum sonucu çıkmıştır. Katılımcıların boya teknolojilerini bilme durumları şöyledir; hiç bilmiyorum diyenler %34, kısmen biliyorum diyenler %30, iyi biliyorum diyenler %22, oldukça iyi biliyorum diyenler %14'dür. Öğrencilerin fırça teknolojilerini bilme durumları incelendiğinde, %34'ü hiç bilmiyorken, %32'si kısmen, %18'i iyi, %16'sı ise oldukça iyi bilmektedir. Katılımcıların baskı teknolojilerini bilme durumları incelendiğinde, %46'sı hiç bilmiyorken, %24'ü kısmen, %12'si iyi, %18'i ise oldukça iyi bilmektedir. Öğrencilerin televizyonu kullanmayı bilme durumları şöyledir; hiç bilmiyorum diyenler %8, kısmen biliyorum diyenler %14, iyi biliyorum diyenler %40, oldukça iyi biliyorum diyenler %38'dir. Katılımcıların kamerayı kullanmayı bilme oranları şöyledir; hiç bilmiyorum diyenler %12, kısmen biliyorum diyenler %22, iyi biliyorum diyenler %36, oldukça iyi biliyorum diyenler %30 dur. Katılımcıların fotoğraf makinesini kullanmayı bilme oranlarını şöyle sıralayabiliriz; hiç bilmiyorum diyenler %6, kısmen biliyorum diyenler %20, iyi biliyorum diyenler %39, oldukça iyi biliyorum diyenler %35'dir. Öğrencilerin çizim tabletini bilme ve kullanma oranları incelendiğinde, %56'sı hiç bilmiyorken, %20'si kısmen, %16'sı iyi, %8'i ise oldukça iyi bilmektedir. Katılımcıların bez teknolojilerini bilme oranları incelendiğinde, %54'ü hiç bilmiyorken, %28'i kısmen, %6'sı iyi, %12'si ise oldukça iyi bilmektedir. Ankete katılan öğrencilerin projeksiyon aletini kullanmayı bilme yüzdeleri şöyledir; hiç bilmiyorum diyenler %26, kısmen biliyorum diyenler %44, iyi biliyorum diyenler %28, oldukça iyi biliyorum diyenler %2'dir. Katılımcıların kâğıt teknolojilerini bilme oranları incelendiğinde, %28'i hiç bilmiyorum, %28'i kısmen biliyorum, %32'si iyi biliyorum, %12'si ise oldukça iyi bildiğini belirtmiştir.

Katılımcılar airbrush makinesini (M=1.44) ve Illustrator programını (M=1.50) hiç bilmediklerini, bez teknolojisi (M=1,76), çizim tabletini (M=1,76), baskı teknolojisini (M=2.02), projeksiyon (M=2,06) aletini, fırça teknolojisini (M=2.16), boya teknolojisini (M=2,16), kağıt teknolojisini (M=2,28), Photoshop programını (M=2,32) kısmen bildiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar kamera (M=2.84), fotoğraf makinesi (M=3.00) ve televizyon (M=3.08) teknolojilerini kullanmayı iyi bildiklerini belirtmişleridir. Katılımcıların oldukça iyi düzeyde bildikleri bir teknolojinin bulunmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. Teknoloji Algı Anketinde yer alan maddelere verilen yanıtların yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	M	SD
		%	%	%	%	%		
1.	Her türlü teknolojik buluşu büyük bir heyecanla takip ederim	2	6	14	58	20	3.88	.87
2.	Alanımdaki teknolojik gelişme ve yenilikleri yakından takip ediyorum	0	8	10	58	24	3.98	.82
3.	Teknolojinin sanatsal faaliyetlerime katkısı olduğunu düşünüyorum	4	8	2	56	30	4.00	1.01
4.	Sanatsal akımlar tarih boyunca teknolojik gelişmeleri izlemiştir	4	6	10	56	24	3.90	0.97
5.	Modern teknolojilerle üretilmiş sanatsal çalışmaların geleneksel yöntemlerle üretilen çalışmalara göre daha kolaycı olduğunu düşünüyorum	6	12	20	42	20	3.58	1.13
6.	Teknoloji kullanımının sanat eğitimi sürecini olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum	28	26	26	12	8	2.46	1.25
7.	Teknoloji ve sanatın birbirini etkileyen unsurlar olduğunu düşünüyorum	4	12	14	46	24	3.74	1.08
8.	Bilgisayar ortamında üretilen sanat eserinin estetik değerini yitirip, teknolojik malzemeye dönüştüğü kanısındayım	4	28	24	36	8	3.16	1.06
9.	Baskı teknolojileri sayesinde kaliteleri artan röprodüksiyon resimlerin, tüketim kültürünün bir parçası olduğunu düşünüyorum	4	10	34	42	10	3.44	0.95
10.	Günümüzde teknolojinin sanatsal üretim ortamlarını değiştirdiği kanısındayım	6	8	6	70	10	3.70	0.97
11.	Günümüzde teknolojinin sanatsal iletişim ortamlarını değiştirdiği kanısındayım	4	4	12	70	10	3.78	0.84
12.	Teknolojik gelişmelerin sanatı ve sanatsal üretimi daha geniş kesime yayarak demokratikleştirdiğini düşünüyorum	4	6	24	48	18	3.70	0.97
13.	Çoğaltma teknolojileriyle birlikte sanat eserinin biricikliğini yitirdiği kanısındayım	6	8	24	38	24	3.66	1.12
14.	Öğretmen olduğumda alanımdaki teknolojik gelişmelerden yararlanmayı düşünüyorum	6	0	14	38	42	4.10	1.06
15.	Güzel sanatlar fakültesi resim	16	10	18	32	24	3.38	1.38

	bölümlerinin eğitim fakültesi resim-iş öğretmenliği bölümlerine göre teknolojik donanım olanakları açısından daha zengin olduğunu düşünüyorum							
16.	Güzel sanatlar fakültesi resim bölümlerinin eğitim fakültesi resim-iş öğretmenliği bölümlerine göre teknoloji kullanımı açısından daha aktif olduğunu düşünüyorum	10	14	20	30	26	3.48	1.30

Tablo 2 incelendiğinde "Her türlü teknolojik buluşu büyük bir heyecanla takip ederim" maddesine katılımcıların %58'i katılıyorum yanıtını vermiştir. Bu maddeye verilen yanıtlar içinde "kesinlikle katılmıyorum" seçeneği %2 ile en az orana sahiptir. "Alanımdaki teknolojik gelişme ve yenilikleri yakından takip ediyorum" maddesine öğrencilerin %58'i "katılıyorum" cevabını verirken; kesinlikle katılmıyorum" diyen öğrenci yoktur. "Teknolojinin sanatsal faaliyetlerime katkısı olduğunu düşünüyorum" maddesine katılımcıların %56'sı "katılıyorum" cevabını verirken, %2'si fikrim yok demiştir. "Modern teknolojilerle üretilmiş sanatsal çalışmaların geleneksel yöntemlerle üretilen çalışmalara göre daha kolaycı olduğunu düşünüyorum" maddesine katılımcıların %42'si "katılıyorum" cevabını verirken, "kesinlikle katılmıyorum" diyenlerin oranı %6'dır. "Teknoloji kullanımının sanat eğitimi sürecini olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum" maddesine katılımcıların %8'i "kesinlikle katılıyorum" cevabını verirken, "kesinlikle katılmıyorum" diyenlerin oranı %28'dir. "Teknoloji ve sanatın birbirini etkileyen unsurlar olduğunu düşünüyorum" maddesine katılımcıların %46'sı katıldıklarını belirtirken, "kesinlikle katılmıyorum" diyenler sadece %4'lük dilimdedir. "Bilgisayar ortamında üretilen sanat eserinin estetik değerini yitirip, teknolojik malzemeye dönüştüğü kanısındayım" maddesine katılımcıların %36'sı "katılıyorum" cevabını verirken, "kesinlikle katılmıyorum" diyenlerin oranı %4'tür. "Baskı teknolojileri sayesinde kaliteleri artan röprodüksiyon resimlerin, tüketim kültürünün bir parçası olduğunu düşünüyorum" maddesine katılımcıların %42'si "katılıyorum" cevabını verirken, "kesinlikle katılmıyorum" diyenlerin oranı %4'tür. "Günümüzde teknolojinin sanatsal üretim ortamlarını değiştirdiği kanısındayım" maddesine katılımcıların %70'i "katılıyorum" cevabını verirken, "kesinlikle katılmıyorum" diyenlerin oranı %6'dır. "Günümüzde teknolojinin sanatsal iletişim ortamlarını değiştirdiği kanısındayım" maddesine katılımcıların %70'i "katılıyorum" cevabını verirken, "katılmıyorum" cevabını verenler %4 ve aynı şekilde "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verenlerde %4'tür. "Teknolojik gelişmelerin sanatı ve sanatsal üretimi daha geniş kesime yayarak demokratikleştirdiğini düşünüyorum" maddesine katılımcıların %48'i "katılıyorum" cevabını verirken, "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verenlerde %4'tür. "Çoğaltma teknolojileriyle birlikte sanat eserinin biricikliğini yitirdiği kanısındayım" maddesine katılımcıların %38'i "katılıyorum" cevabını verirken, "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verenlerin oranı %6'dır. "Öğretmen olduğumda alanımdaki teknolojik gelişmelerden yararlanmayı düşünüyorum" maddesine katılımcıların %42'si "kesinlikle katılıyorum" cevabını verirken, "katılmıyorum" cevabını veren öğrenci bulunmamaktadır. "GSF Resim Bölümlerinin Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümlerine göre teknolojik donanım olanakları açısından daha zengin olduğunu düşünüyorum" maddesine katılımcıların %32'si "katılıyorum" cevabını verirken, "katılmıyorum" cevabını verenlerin oranı %10'dur. "GSF Resim Bölümlerinin Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği Bölümlerine göre teknoloji kullanımı açısından daha aktif

olduğunu düşünüyorum" maddesine katılımcıların %30'u "katılıyorum" cevabını verirken, "kesinlikle katılmıyorum" cevabını verenlerin oranı %10'dur.

Verilen yanıtlardan en yüksek ortalamaya (M=4.10) sahip madde "Öğretmen olduğumda alanımdaki teknolojik gelişmelerden yararlanmayı düşünüyorum" maddesidir. Buna göre öğretmen adaylarının teknolojiyi daha çok öğretmenlik mesleği için kullanacakları sonucu çıkmıştır. En düşük ortalamaya (M=2.46) ise "Teknoloji kullanımının sanat eğitimi sürecini olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum" maddesi sahiptir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Demografik bilgilere bakıldığında ankete katılanların çoğunluğunun kadın (%70) olduğu görülmektedir. Resim bölümlerini kadınların daha çok tercih etmesi, aradaki sayı farkını açıklamaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %72'sinin ortalama aylığı 300-600 tl arasında değişmektedir. Ankete katılan öğrencilerin tamamı Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde okumaktadır. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Karadeniz Bölgesi'nde Tokat ilinde bulunmaktadır ve bir taşra üniversitesidir. Burada okuyan öğrencilerin profili genellikle orta ve alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarından oluşmaktadır.

Yine araştırmaya katılan öğrencilerin anne-babalarının eğitim durumuna bakıldığında annelerin yalnızca %4'ünün üniversite mezunu, %10'unun ise daha okuryazar bile olmadığı görülmektedir. Babaların ise sadece %18'i üniversite mezunu iken, %30'unun ortaokul mezunu olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %88'inde bilgisayar olduğu görülmüştür. Bilgisayar günümüzde cep telefonundan sonra en kolay ulaşılabilen teknolojik alettir ve neredeyse ilkokul öğrencilerinde bile bu teknolojinin çeşitli versiyonlarına rastlanmaktadır (tablet, notebook gibi) bu yüzden bu oranın yüksek olması olağan karşılanmaktadır. Günümüzde bilgisayar teknolojisine öğrenciler cep harçlıklarını biriktirerek bile ulaşabilmektedirler.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %92'sinde çizim tableti bulunmamaktadır çünkü çizim tableti pahalı ve zor ulaşılabılır bir alet olmakla birlikte aynı zamanda bu çizim tabletini genellikle grafik tasarımı bölümünde eğitim gören öğrenciler daha etkili kullanmaktadır. Bu yüzden de bu pahalı teknolojiye ulaşacak güçleri bulunmamaktadır. Katılımcıların %64'ünde fotoğraf makinesi yoktur. Bunun nedeni cep telefonlarını fotoğraf makinesi olarak da kullandıklarından, ayrıca bir fotoğraf makinesine kaynak ayırmayı gerekli görmemeleri olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların araç, donanım ve yazılımları bilme düzeyleri incelendiğinde Adobe Photoshop programını araştırmaya katılanlardan yalnızca %12'si iyi biliyorum derken % 48'i kısmen bildiğini ifade etmiştir. Bunun sebebinin resim-iş öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin resim, heykel ve grafik anasanat dallarına ayrılmaları ve ağırlıklı olarak grafik öğrencilerinin bu programı derste öğrenmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Yine tabloya bakıldığında öğrencilerin yalnızca %8'i airbrush makinesini kullanmayı iyi

bildiklerini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü resim-iş eğitimi anabilim dalında öğrenim görmektedir ve mezun olunca öğretmen olacaklardır. Bu sebeple de derslerde teknik ve donanım bilgisi çok fazla verilmemektedir. Airbrush makinesini daha çok özgün sanatçılar veya güzel sanatlar fakültelerinde okuyan sanatçı adayları kullanmaktadır.

Katılımcılardan %46'sı baskı teknolojilerini kullanmayı hiç bilmediklerini ifade etmişlerdir. Baskı; resim, şekil, yazı, grafik tasarım ve fotoğrafların gerçeğine en yakın biçimde, belirli bir yüzey üzerine çoğaltılarak ve hızlı aktarılması olayıdır. Günümüzde en çok kullanılan baskı yöntemlerini; tip baskı, tabaka ofset baskı, web ofset, fleks baskı, tıfdrük baskı, serigrafi baskı ve dijital baskı olarak sıralayabiliriz. (Gençoğlu:2009). Katılımcıların baskı teknolojilerini bilmeme sebebi olarak eğitim fakültelerinin müfredat programlarında buna fazla yer vermemesinden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Katılımcıların %38'i televizyonu kullanmayı oldukça iyi biliyorken, %40'ı iyi bildiklerini ifade etmişlerdir. Bunun sebebi televizyonun ulaşılabilirliğinden kaynaklanmaktadır.

Katılımcıların %34'ü fotoğraf makinesini çok iyi bildiklerini belirtirken, %38'i iyi bildiklerini belirtmiştir. Katılımcıların %64'ünde fotoğraf makinesi olmamasına rağmen çoğunluğu bunu kullanmayı bilmektedir çünkü fotoğraf makinesi kolay ulaşılabilir bir teknolojidir.

Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu, her türlü teknolojik buluşu ve alanlarındaki yenilikleri büyük bir heyecanla takip ettiklerini, teknolojinin sanatsal faaliyetlerine katkısı olduğunu, sanatsal akımların tarih boyunca teknolojik gelişmeleri izlediğini, günümüzde teknolojinin sanatsal üretim ve iletişim ortamlarını değiştirdiğini, teknoloji kullanımının sanat eğitimi süreçlerini olumsuz etkilemediğini belirtmişlerdir. Ayrıca teknolojik gelişmelerin sanatı ve sanatsal üretimi daha geniş kesime yayarak demokratikleştirdiğini düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Buradaki çelişki katılımcıların büyük bölümünün teknolojiye bu denli sıcak bakmalarına rağmen modern teknolojilerle üretilmiş sanat çalışmalarının geleneksel yöntemlerle üretilen çalışmalara göre daha kolaycı olduklarını ifade etmeleri, çoğaltma teknolojileriyle birlikte sanat eserinin biricikliğini yitirdiği düşünceleri ve bilgisayar ortamında üretilen sanat eserinin estetik değerini yitirip, teknolojik malzemeye dönüştüğü söylemeleri olmuştur.

Katılımcıların büyük çoğunluğu "Güzel sanatlar fakültesi resim bölümlerinin eğitim fakültesi resim-iş öğretmenliği bölümlerine göre teknolojik donanım olanakları açısından daha zengin olduğunu düşünüyorum" sorusuna olumlu cevap vermiştir.

Verilen yanıtlardan en yüksek ortalamaya (M=4.10) sahip madde "Öğretmen olduğumda alanımdaki teknolojik gelişmelerden yararlanmayı düşünüyorum" maddesidir. Ankete katılan adaylar öğretmen olduklarında alanlarındaki teknolojik gelişmelerden yararlanmayı düşündüklerini ifade ederek teknolojiyi sanatsal üretimde değil, ağırlıklı olarak sanat eğitiminin bir parçası olarak kullanmak niyetinde oldukları mesajını vermişlerdir. Bu sonuç aynı zamanda kendi mesleklerine karşı heyecan duyduklarını, bu konuda da kendilerini sürekli geliştirmeye açık olduklarını ortaya koymuştur.

Günümüzde yaşanan gelişmelerle birlikte sanat evrilerek varlığını sürdürmektedir. Artık sanat teknolojiyle harmanlanan yeni çalışmalarla kendini göstermektedir. Kuşkusuz ki gelecek kuşaklara yol gösterecek ve sanatın gerekliliğini öğretecek olan kişiler sanat eğitimcileri olacaktır.

Bu alanda yetişen öğrencilerin geleceğin teknolojisine de hazır olarak yetiştirilmeleri gerekmektedir. Bunun için teknolojik alt yapının geliştirilmesi, sanat eğitimi veren kurumların yeniden yapılandırılması, öğrencilerin teknolojik malzeme ve donanımlar açısından desteklenmesi gerekmektedir. Ayrıca ders veren akademisyenlerin de kendilerini geliştirmeleri, verecekleri eğitimi güncellemeleri, bilgi ve donanıma sahip olmaları önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

- Acar, E., Sey, Y. (2006). *Teknolojik yenilik üzerine kalitatif bir araştırma deneyimi*, İstanbul: İtü dergisi/a, S:2, ss.51-58.
- Altunay, A. (2004). Mekanik sanattan elektronik sanata geçiş ve video sanatı, *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, Eskişehir.
- Degerli, A. S., Türker, İ. H. (2014). "Teacher Candidates' Perceptions towards Technology during the Process of Art Education" *ECTC 2014 The European Conference on Technology in the Classroom*, Oral Presentation, Brighton, UK, July.
- Gençoğlu, E., N. Şimşeker, O., Özdemir, L. (2009) *Flekso Baskı Sistemi*, 2. Baskı, İstanbul, Dupont, ss.7-29.
- Kırışoğlu, O. (1991). *Sanatta eğitim (görmek, anlamak, yaratmak)*. Ankara: Eğitim Kitapevi.
- Kozlu, D. (2009). Teknolojik gelişmelerin toplum ve sanata yansımaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*, S. 3.
- Read, H. (1981). *Sanat ve toplum*, Çev: Selçuk Mülayim. Ankara: Umran Yayınları.
- Robyler, M. D., & Doering, A. H. (2010.) *Integrating educational technology into teaching* (5th ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Sabahat, N. S. (2013). *Türkiye'de heykel bölümlerinde teknoloji kullanımının taş yontu eğitimine etkileri*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Samsun.
- Türker, İ. H ve Ve Sabahat, N. S. (2011). İmgeden sayısala, sayısaldan gerçeğe, heykel. *Gazi Üniversitesi. Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*. D1.5.
- Uğurlu, H.,(2008). Teknoloji Sanat İlişkisi: Günümüzde Teknolojik Sanatların Amacı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*: S:1/2, ss. 247-260.